»Dítě se nám narodilo, syn je nám dán« (Iz 9,5).
Přišel nás zachránit! Zvěstuje nám,
že bolest a zlo nemají poslední slovo.
Smířit se s násilím a nespravedlnostmi
by znamenalo odmítat radost a naději Vánoc.

Papež František

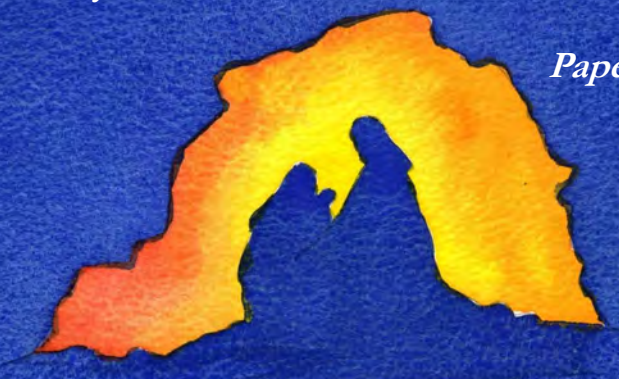

Úřední hodiny kanceláře:
čtvrtek a pátek 9:00–11:00, 13:00–16:00

Kněžské hodiny:
úterý 15:00–17:00

Jsme tu pro Boha a pro Vás. Nebojte se nás navštívit.
(zkusit to můžete kdykoliv)

Římskokatolická farnost děkanství Polička
náměstí Bohuslava Martinů 1, 572 01 Polička
www.farnostpolicka.cz farar@farnostpolicka.cz
vymetalova@farnostpolicka.cz, klimesova@farnostpolicka.cz
Kancelář: +420 461 725 172 Kněz: +420 608 719 872
IČO: 49324675 č. ú.: 1282832319/0800

Farní posel vychází pro vnitřní potřebu farnosti Polička 11x v roce.
Náklady na výtisk jsou asi 5 Kč.
Další číslo vyjde 7. února 2021, uzávěrka je 29. ledna 2021.
Příspěvky zasílejte na: posel@farnostpolicka.cz
Fotografie v tomto čísle: Eva Skalníková, Róza Vymětalová, archiv Mirka Andrleho, archiv Charity Polička
Korektury: Veronika Ptáčková
Za obsah odpovídá: P. Tomáš Enderle
Redaktor: Eva Skalníková

Římskokatolická farnost děkanství Polička

FARNÍ POSEL

LEDEN 2021

TOUR Polička Betlém 2020 – děti a rodiče doputovali do poličského Betléma

s obdarováním

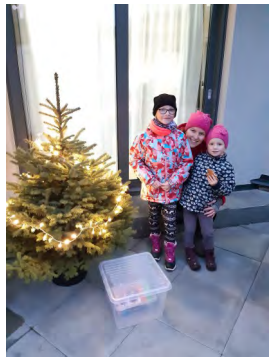

Rok sv. Josefa

8. prosince 2020 papež František vyhlásil rok svatého Josefa. Ve svém apoštolském listu *„Patris corde – Otcovským srdcem“* nazývá svatého Josefa přívlastky jako *milovaný otec, citlivý otec, poslušný a přívětivý, otec tvořivě odvážný, setrvávající ve stínu.*

Osobě svatého Josefa se proto budeme v tomto roce věnovat více i na stránkách Farního posla. Ale již dnes se na něj můžeme obracet v modlitbě:

Svatý Josefe, ochránce církve, chraň papeže, biskupy a kněze, ať vedou církev v pravé víře a jednotě.

Ochránce našich rodin, vypros nám lásku a pokoj. Pomáhej nám při starostech a výchově dětí našich rodin. Vypros nám sílu a braň nás proti útokům zlých duchů.

Orodovníku nešťastných, vypros jim překonání zármutku a přiveď je k Bohu.

Strážce a pěstoune Pána Ježíše, vypros nám, ať mu vzdáváme úctu ve svatostánku.

Patrone umírajících, vypros nám všem šťastnou hodinu smrti.

Oroduj za nás, svatý Josefe, aby nám Kristus dal účast na svých zaslíbeních.

Modleme se:
Všemohoucí Bože, Tys povolal svatého Josefa, aby od počátku chránil dílo našeho vykoupení. Dej, ať Tvá Církev plní s jeho pomocí věrně svůj úkol při uskutečňování díla spásy. Amen.

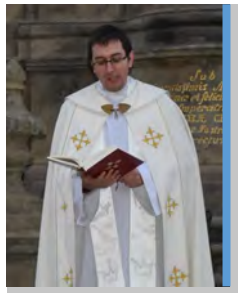

Slovo kněze na úvod

Vážení farníci a čtenáři Farního posla,

v rámci svého povánočního odpočinku Vám sem akorát překopíruji svoji promluvu z rorátní štědrodenní mše:

Zachariáš je němý devět měsíců jako výchovný trest od Hospodina za to, že nedůvěřoval síle Boží. A první slova z jeho úst po devíti měsících jsou: „Pochválen buď Hospodin.“

Ukažte mi snoubence, kteří mnohé obětují pro to, aby spojili životy, a mé srdce se usměje.

Ukažte mi malého génia, který v osmi letech píše symfonie, a podivím se.

Ukažte mi člověka, který má moc uzdravovat lidi, a budu zvědavý.

Ukažte mi kazatele, co umí zaujmout, rozplakat a rozesmát lidi, jak se mu zachce, a budu se bát.

Ale ukažte mi trpícího, co chválí Boha uprostřed bouře života, a mé srdce se zaraduje nesmírnou radostí, protože vidělo zázrak Boží.

Ať jste v novém roce požehnáni a ať jste schopni zázraků, Vám přeje Váš

P. Tomáš Enderle
AMDG,
svátek svatých Mláďátek, L. P. 2020

Tříkrálová sbírka 2021

bude po všech stránkách mimořádná

Říkává se: „Na Tři krále o krok dále.“ Ano, se třemi mudrci z Východu se k nám bude pomalu a nenápadně vracet více světla – a věřme, že i více naděje, zdraví a dobré vůle pro časy příští. Tříkrálové koledování se k nám vrátilo právě díky Charitě. Dobří lidé pro účel tříkrálového koledování otvírají svá srdce, projevují dobrou vůli, pochopení pro lidskou blízkost a darují i „pár zlaťáků“ na pomoc bližnímu svému – tedy potřebnému člověku. Tři králové přinášejí do našich domovů radostnou zvěst a Boží požehnání. C+M+B – Christus Mansionem Benedicat – Kristus žehnej tomuto domu. Nebo že by na ostění dveří psali iniciály svých jmen Kašpar, Melichar, Baltazar?

Ať tak či tak, obdarovat potřebné je velmi pěkný zvyk. A tak se chystáme a připravujeme, byť bude Tříkrálová sbírka v poněkud neobvyklém módu na rozdíl od let minulých. Jsme vděčni za velkou pomoc všem, kteří v přípravách netradiční realizace přiložili ruku k dílu a nechali „Tříkrálovku“ vstoupit do svých pracovních i osobních životů už dlouho před jejím zahájením, kdy se s napětím sledovala stále se proměňující situace a připravovaly se různé varianty koledování. Dobrovolnice a charitní zaměstnanci kompletovali, balíčkovali a nechali svýma laskavýma rukama projít stovky i tisíce drobností, které budou spolu s radostnou zvěstí a Božím požehnáním v průběhu Tříkrálové sbírky v lednu 2021 putovat do Vašich domovů…

Vážení a milí dárci, děkujeme za Vaši přízeň a těšíme se na setkání,
ať už skutečné, či virtuální.
Tříkrálová sbírka bude tentokrát probíhat
od **1. do 24. ledna 2021**.
V poličském regionu tříkrálovým darem přispějete především na

ROZŠÍŘENÍ SLUŽBY DOMÁCÍHO HOSPICE SV. MICHAELA OBLASTNÍ CHARITY POLIČKA.

A jak bude v poličském regionu možné přispět?

1. Osobně vložením peněz do pokladničky

Umístění pokladniček v Poličce:
- Oblastní charita Polička II, Vrchlického 16
  (v pracovních dnech 8–18 hodin, sobota 9. a 16. ledna 8–18 hodin)
- Oblastní charita Polička – středisko OA/CHPS, Tylova 247
  (v pracovních dnech 8.30–16.30 hodin, v sobotu 9. a 16. ledna 8.30–12 hodin)
- Oblastní charita Polička – terapeutický obchod Fimfárum, Masarykova 22
  (v pracovních dnech 8.30–12, 13–16.30 hodin, v sobotu 9. a 16. ledna 8.30–12 hodin)
- Biokrámek, Tyršova 179
- Elektro ZAPA, Hegerova 107
- Farní sbor Československé církve evangelické Polička, Nábřeží svobody 561
- Kavárna Pralinka, Riegrova 31
- Městská knihovna, Palackého náměstí 64
- Městský úřad Polička, podatelna, Palackého náměstí 160
- Polabské uzeniny, Šaffova 70
- Potraviny COOP, Jiráskova 820
- Potraviny COOP, Starohradská 359
- Potraviny Kubík, Eimova 716
- Potraviny Kubík, Masarykova 10
- Římskokatolická farnost děkanství Polička, náměstí B. Martinů 1
- Tomanová lékárny, s. r. o., Eimova 294
- Tomanová lékárny, s. r. o., Komenského 11

Pokladničky mimo charitní místa budou pro Tříkrálovou koledu dostupné v časech otvírací doby.

V Poličce, Stříteži, Lezníku a Modřeci bude pro imobilní občany, kteří by rádi do Tříkrálové sbírky přispěli, možné využít příjezdu charitního vozu s kasičkou, a to v sobotu 9. a 16. ledna v čase 8–18 hodin (kontaktovat lze na telefonech: 731 591 558, 737 501 941). V obcích Modřec a Střítež budeme o umístění kasiček aktuálně informovat prostřednictvím letáků, v obci Lezník a městské části Bořiny proběhne aktuální informace prostřednictvím městského rozhlasu.

2. Zasláním peněz na bankovní účet TKS č.: 66008822/0800, v. s. 77705021
(S tímto variabilním symbolem bude Váš příspěvek generován přímo Oblastní charitě Polička. Online koleda bude přístupná do 30. 4. 2021.)

3. DMS KOLEDA 30 (60 nebo 90) na číslo 87 777

4. DMS TRV KOLEDA 30 (60 nebo 90) na číslo 87 777 (*www.darcovskasms.cz*)

Tříkrálová sbírka 2020 a 2021

Kde byly využity a kde budou potřeba Vaše finanční dary

Pro Vaši informaci
nám dovolte malou rekapitulaci
Tříkrálové sbírky roku 2020,
při které se v našem regionu
vybrala finanční částka

886 177 Kč.

Díky této Vaší štědrosti
můžeme lépe pomáhat
lidem v nouzi.

Z výtěžku minulé sbírky (2020) jsme:

- finančně podpořili rekonstrukci Charitního domu IV
- posílili provoz dlouhodobě systémově podfinancované Charitní ošetřovatelské služby
- poskytli přímou finanční pomoc osobám v obtížné situaci
- zůstali věrni podpoře projektů DCH HK v Indii.

Z nové sbírky roku 2021 chceme:

- posílit kapacity odborného týmu paliativní péče a rozšířit území pro poskytování služeb Domácího hospice sv. Michaela a částečně pokrýt provozní náklady ošetřovatelské služby a domácí hospicové péče (v současné době poskytujeme domácí hospicovou péči v těchto obcích: Borová, Březiny, Bystré, Jedlová, Kamenec u Poličky, Korouhev, Květná, Lubná, Lezník, Oldřiš, Polička, Pomezí, Pustá Rybná, Pustá Kamenice, Rohozná, Sádek, Sebranice, Stašov, Střítež, Široký Důl, Telecí. Rozšířit působnost služby bychom chtěli pro obce: Banín, Bělá nad Svitavou, Hartmanice, Chrastavec, Lavičné, Modřec, Nedvězí, Svojanov, Trpín, Vítějeves)
- částečně pokrýt náklady na multidisciplinární rozvoj služby Otevřené dveře v souvislosti s reformou psychiatrické péče
- posílit Fond přímé pomoci sociálně slabým v místě působnosti OCH Polička
- pokračovat v podpoře projektů DCH HK v Indii
- vytvořit finanční rezervu pro krytí nákladů na odstraňování následků povodní, požárů apod.

Informace naleznete také na webu:
www.policka.charita.cz
www.trikralovasbirka.cz

VÁŽENÍ A MILÍ DÁRCI,
DĚKUJEME VÁM.

Charita
Česká republika

Vážení a milí čtenáři Farního posla,

rádi bychom Vám nabídli nový ZPRAVODAJ Oblastní charity Polička, který můžete získat v tištěné podobě v kostele na stolku s informačními materiály. V elektronické podobě je pak k dispozici na charitních webových stránkách www.policka.charita.cz.
Věříme, že Vám může být příjemným společníkem pro volné chvíle.

Za Oblastní charitu Polička připravila Marcela Vraspírová

Betlémská hvězda

Kometa

Jako kometu zobrazil Betlémskou hvězdu do vánoční scény poprvé zřejmě italský malíř Giotto di Bondone (1267–1337), a to v roce 1304 na fresce *Klanění* pro padovskou kapli Scrovegni. Učinil tak podle Halleyovy komety, která byla pozorovatelná jako velmi nápadný úkaz na noční obloze v roce 1301. Tehdy ještě toto označení neměla.

Odborníci nemohou vyloučit, že v době Kristova narození mohla být na noční obloze viditelná jiná kometa. Tuto teorii zastává například A. A. Borett (1983). Záznamy tehdejších hvězdářů ale nenaznačují, že by se v daném období na obloze objevila nějaká jasná vlasatice.

Proti nápadným úkazům ale hovoří fakt, že podle evangelia sv. Matouše si nikdo v Jeruzalémě nevšiml Betlémské hvězdy až do příchodu Tří králů, i když se hvězdy v antice běžně používaly pro určování času v noci. Proti teorii komety hovoří i fakt, že v antice byly komety považovány za zlověstná znamení.

Kometa byla r. 1910 zachycena fotografickým aparátem. Nebyl rozdíl mezi malbou a fotografií.

Halleyova kometa byla nejblíže Zemi r. 12 před Kr. a potom až v r. 66 po Kr.

Při vzniku tradice vyobrazení vánočního Betléma se ustálil i zvyk vyobrazení hvězdy, obvykle komety, nad jesličkami a Svatou rodinou.

Obrázek: Giotto di Bondone: Klanění tří králů,
Padova, kaple Scrovegniů

Astronomická vysvětlení

Konjunkce planet

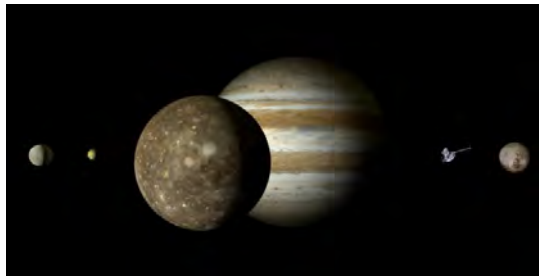

Většina astronomů se přiklání k názoru, že biblický úkaz souvisí s konjunkcemi v r. 2, v r. 7 a v letech 10–12 před Kr., nebo se zákrytem Jupitera Měsícem dne 17. dubna r. 6 před Kr. Nejčastěji je zvažována konjunkce Jupitera a Saturna v souhvězdí Ryb v r. 7 před Kr. Tyto konjunkce se opakují v 19letém cyklu. Tato byla však výjimečná tím, že byla trojnásobná a trvala téměř celý rok.

Podle výpočtů Johanna Keplera, který 17. prosince 1603 pozoroval jinou konjunkci Jupitera a Saturna, se však spíše jednalo o opakovanou (trojitou) konjunkci Jupitera a Saturna v souhvězdí Ryb, která nastala v roce 7 př. n. l., a to koncem května, koncem září, a navíc i počátkem prosince. Takový úkaz mohl být astrology své doby vykládán jako zrození židovského krále v Judeji, protože Jupiter je planeta královská, Saturn symbolizoval Židy a souhvězdí Ryb symbolizovalo oblast dnešní Palestiny. Jeroným Klimeš v souvislosti s touto konjunkcí poukazuje na význam periodických konjunkcí s Měsícem a na hebrejské názvy planet: Jupiter – spravedlivý [král], židovský název pro Saturn je odvozen od slova šabat a Saturn byla vždy hvězda Židů, Měsíc v novu – zrozený. Takže tato konjunkce doslova odpovídá otázce, kterou položili Tři králové králi Herodovi: „Kde je ten *narozený král Židů*?“ Navíc v hebrejštině se slovo „planeta“ řekne doslova jako „chodící hvězda“. I to odpovídá Matoušovu popisu: „Hvězda *šla* před mágy“.

Jinou verzi konjunkce jako Betlémské hvězdy uvádí R. W. Sinnott. Velmi těsná konjunkce Jupiteru a Venuše, k níž došlo 17. června roku dva před Kr., způsobila, že obě planety společně vytvořily úkaz připomínající velmi jasnou hvězdu. S ohledem na ostatní historická fakta je však tato možnost považována za méně věrohodnou. Zajímavá je v této souvislosti také informace, že se v srpnu v roce 0 astronomického systému překryly v linii všechny tehdy známé planety v souhvězdí Lva.

Rok nula předcházející roku jedna používají některé letopočty, např. letopočet hinduistického kalendáře, a také se objevuje v astronomickém systému a ISO 8601. Neexistuje v našem (křesťanském) letopočtu, který se používá souběžně s gregoriánským kalendářem (dříve s juliánským kalendářem). V tomto systému je rok 1 př. n. l. přímo následován rokem 1.

V astronomii je rok 0 používán od 18. století, kdy jej zavedl Jacques Cassini. (Zdroj Wikipedie)

Tříkrálová proměna našich betlémů

Vánoce se staly minulostí, rozloučili jsme se se starým rokem a své vlády se ujal rok nový. V ulicích se objevili tříkráloví koledníci. Také naše betlémy procházejí scénickou změnou. Vánoční varianta se mění na tříkrálovou. Andělé nad jesličkami mizí, pastýři ustupují do dáli a objevuje se zářící kometa vedoucí Mudrce z východu k narozenému Spasiteli. Tříkrálová scéna v našich betlémech bývá velice rozmanitá. Pokud jsou malé domácí betlémky, přidává se nad jesličky kometa a před ně trojice králů nesoucí Ježíškovi své dary. Většinou se zde ponechává anděl Gloria. Někde se mění také Panna Maria kolébající své dítko za Pannu Marii mající Jezulátko na klíně. Také bývá méně častým zvykem, že zde už není sv. Josef. Odešel prý za svou prací. U větších betlémů bývá doprovod králů velice bohatý, hodně sluhů a komoňstva. Králové přijíždějí k betlémské stáji na koních, velbloudech a slonech. Zastupují tehdy celý známý svět – Evropu, Afriku a Asii. Král s bílou pletí Kašpar nese Ježíškovi zlato jako znak královské důstojnosti. Král z Afriky přináší kadidlo jako jeho božskou podstatu a černý král z Asie, přijíždějící na slonu, myrhu (balzamovací pryskyřici) jako oběť za spásu lidstva.

Polička – kostelní betlém

Tříkrálový malovaný betlém z Ústí nad Orlicí

Česko-slovenský mechanický betlém Horní Lideč

Str. 8–11 připravil Mirek Andrle

Desátek a rodinný život

Sdílení jako přirozená součást života

Nezřídka je pro mne svátek Zjevení Páně příležitostí k tomu, abych zdůraznil farníkům, že dávat není volitelná, ale nezbytná součást křesťanského životního stylu, že je to praktický důsledek vědomí, že náš majetek nám nepatří, ale jsme jeho správci. Tento rok jsem se rozhodl připomenout to ve Farním poslu, a proto jsem požádal mladý pár z mé někdejší farnosti, aby se s námi podělil o své zkušenosti s dáváním desátků. Pro tuto praxi se rozhodli, přestože si to dle svých úvah ještě nemohli zdaleka dovolit, a vytrvali v ní přes ne úplně dobrou první zkušenost. Kéž by to pro nás bylo inspirací v tomto čase, kdy musíme udělat krok navíc, abychom přispěli, jak do tříkrálové sbírky, tak na potřeby farnosti i další dobré účely. Jména manželů nejsou vzhledem k citlivosti obsahu článku uvedena.

otec Tomáš

To se tak probudíte do krásného slunečného letního jitra a řeknete si pro sebe: „Dneska. Ano, dneska by to šlo. Dneska konečně konvertuji.“ A vydáte se směrem ke kostelu a děkanství, v bláhové naději, že si do svého života přidáte pouhé příjemné zpestření v podobě chození do kostela v neděli a ve svátek a zároveň automaticky nabydete větší občanské vážnosti.

Ale váš kněz chce, abyste to brali *opravdu* vážně. Inu dobrá, člověk nikdy nic vážně nebral, toto je přeci ta nejvhodnější chvíle! Zahrne vás podnětnou a náročnou literaturou, až jste z toho celí tumpachoví. Objede s vámi malebné kostely v ještě malebnějších vesničkách okolo Hradce, kam se zuřivostí sobě vlastní chodí sem tam jedna a půl báby, ale přesto to ve vás vyvolává zasutou vzpomínku na verše Sváti Karáska – „chválím jí ty báby i Boha těch bab.“

Jenže ouha – vy jste velice šťastný a velice ženatý muž. A vaše paní, která je od vás již zvyklá na ledacos, přeci jen trochu váhá a ráda by vložila vaše jurodivé blouznění spíše do škatulky „soukromý koníček“. Ale jak toto jde dohromady s „uchvácením Bohem“? Přesto, komu čest, tomu čest. Ochotně se se mnou baví, čte vše to, co já, tu se ohlédnu zpět a vidím, že vskutku trochu pookřála a trpělivosti se mnou má snad jako Maria sama.

Inu a pak nastane ta chvíle – „náš“ kněz nás pozve na pouť do Králík. A že bychom se mohli svézt spolu autem. Jen maličkost, totiž cestou tam se s ním musíme zastavit na mši, kterou má sloužit. Je to na hradeckém Zámečku a po čtení, které si již samozřejmě nepamatuji, protože jsem dosud sprostý pohan a soustředím se více na to lidské ve mši, spustí kázání v duchu sdílení a konání – „nekonám, co mám konat“ lze přeci vyložit i jako dávání potřebným a sami si musíme položit otázku, zda tak činíme dostatečně. Kolik je dost? Inu, buď lze na to jít z poněkud drsného pohledu svatého Jana „máš-li dva kabáty, jeden ti nepatří“ anebo se na věc podívat rozumněji a jít cestou „desátku“, tzn. deseti procent.

A tím mi neodbytnou myšlenku do hlavy zasadil. Protože jako člověk pohodlný nemohu nepřiznat, že raději mluvím, než konám. A popravdě, nezbytnost konat pro mě byla již před konverzí extrémně děsivá. Znamená to, že opravdu budu muset sahat na bezdomovce? Že se budu muset zvednout z gauče a udělat to či ono? Jet na misie, pořádat tábory, zastat se někoho veřejně? No, v ideálním případě asi ano. Dělám to? Sotva… Ale mohl bych alespoň finančně podpořit ty na okraji, ty utiskované. Asi bych možná měl, ne?

Ještě toho dne v Králíkách jsme s mou paní diskutovali o mnohém, mimo jiné proč se bijeme v prsa za naše viny a neplácáme po zádech za naše úspěchy a že ano, je to mnohem zdravější právě takto, a v neposlední řadě i o otázce dávání potřebným a desátku. Pochopitelně to pro ni bylo velice děsivé téma. Nevyvedl z chudoby, naopak, do větší uvedl, to je panečku hlava rodiny! Naštěstí milost Boží je opravdu nekonečná a nedozírná, takže manželce nakonec nezbylo než konvertovat rovněž a brát věci stejně vážně jako já. A to znamenalo i desátek. To možná vyřešilo pnutí mezi námi, nikoliv však nezbytně mezi námi a okolním světem. Protože jsme šli natvrdo do deseti procent z příjmů, v době, kdy jsme si nic takového ani zdaleka nemohli dovolit.

Tedy, aby se k tomu vyjádřila i manželka: Nájemní byt v polosuterénu, ne zcela minimální, ale dost nízká mzda (aneb po zkušební době nucení manžela, aby si v tehdejší práci řekl o přidání, protože s dojížděním si práci *de facto* dotoval) a vyhlídky na změnu k lepšímu v nedohlednu. Ani ne tak naší vlastní neschopností vydělávat více, jako spíše naší nešťastnou volbou dát se po zdárném ukončení právnické fakulty cestou přípravy na povolání advokáta či notáře v naději na lepší zítřky, které nikdy nenastanou. Výdaje, pravda, nebyly tak vysoké, protože jsme v té době byli ještě bezdětní a zvládli jsme si užívat i za relativně málo peněz. Přesto, vzhledem k tomu, že jsme vyhlíželi vhodnou chvíli pro založení rodiny, protože ženský mají taky svoji exspirační dobu, byla situace poměrně znepokojivá. Tak

aspoň že jsme si dary na charitu mohli odečíst z daní.

Dále jsme jen stěží předvídali způsob, jak nám toto naše rozhodnutí ovlivní i rodinné vztahy. Totiž ve chvíli, kdy jste mladí a perspektivní, byť s penězi trochu na štíru, občas vás obdarují rodiče a prarodiče, na přilepšenou. Avšak jakmile se dozví, že zároveň ze svých peněz dáváte dál, nelze předvídat, jak se věc vyvrbí, v lepším případě vám jen drobné dary přestanou posílat, v tom horším vůči vám chtě nechtě mohou pociťovat jistou zášť. Naštěstí mlčením, dětmi, časovým odstupem a milostí Boží se toto ožehavé téma rozpustilo a vymizelo. Ale i veden dobrými úmysly si pak člověk připadá trochu jako křivák.

Při pohledu zpět jsme ale přes všechny těžkosti zcela upřímně a stoprocentně rádi, že jsme desátek dávat začali a stále dáváme. Chce to sice trochu odříkání, trochu méně kávíček v kavárnách a knížek ke čtení, trochu více přemýšlení nad rodinným rozpočtem a docela hodně snahy o to, aby se z tohoto vznešeného úmyslu nestal pouze prostředek, jak se vyvyšovat v očích ostatních a jak se chlubit vlastními domnělými ctnostmi. Ale jde to! A máme za to, že těch deset procent je skutečně nastavených přesně tak, aby to dostatečně bolelo na to, že člověk jistou ztrátu citelně zaznamená, ale ne natolik, aby to ohrožovalo (alespoň ve většině případů) normální chod rodinné domácnosti. Jsme přesvědčeni, že většina z nás má v dnešní době přebytek, který často těch deset procent příjmů značně překračuje. Proč ho tedy nevyužít takto, namísto nakupování dalších zbytečností k zaplnění našich příbytků?

A co tím získáte? Hřejivý pocit určitě není to hlavní. Ale schopnost více důvěřovat Bohu, tedy i trošku riskovat, vzdát se něčeho, na co „mám přece nárok a právo“, i když na tomto světě nemáme nárok a právo na nic, nepovažovat materiální věci za tak důležité, vidět vlastní blahobyt, který se nám doposud zdál téměř jako chudoba, protože nemám toho Mercedesa, co si soused zrovna koupil, možnost hmatatelně pomoci alespoň tímto způsobem, pokud jinak nejsem nijak charitativně aktivní… to už by za to mohlo stát. Z praktického hlediska jsme se taky naučili vycházet s méně penězi a hledat kreativní řešení, jak šetřit a žít skromně.

Jak a kam posílat? Zvolili jsme cestu oddělování peněz přímo na našem bankovním účtu a (obvykle na konci roku) rozeslání na několik různých účelů. Oddělení peněz hned po jejich připsání na účet je krok velmi užitečný, protože vás to naučí, že ty peníze už zkrátka stejně nejsou vaše, a tak vás ani neláká sáhnout po nich, když vám v úsporách chybí pár tisíc na tu novou obří televizi do obýváku. Účelů, na které lze přispět, je opravdu velké množství. Osobně většinou volíme prověřené organizace, jako je Charita ČR, Papežská misijní díla nebo Cesta 121. Důvody jsou různé – často volíme účely, které by třeba ostatní přispívající nemusely tak moc lákat, díváme se i na to, jak závažná je situace podporovaných a jakým způsobem organizace s penězi nakládá. A v neposlední řadě rádi podporujeme kněží – ať už semi-

naristy, kněží na misiích nebo kněží na odpočinku.

Jednou jsme se také zapojili do projektu Ježíškova vnoučata, avšak naše snahy se ukázaly jako mírně kontraproduktivní. Přibližně devadesátiletý pán si moc přál notebook, se kterým by se poté postupně učil pracovat a využíval ho ve svém volném čase. Zaujala nás odvaha a chuť onoho pána zkoušet nové moderní věci, a tak jsme zakoupili slušný přístroj a jeli ho s ním překvapit. Měl nefalšovanou radost a strávili jsme společně docela hezké odpoledne – odjížděli jsme tedy s velmi dobrým pocitem. Vyměnili jsme si i kontakty a chápali to z naší strany tak, že si třeba na Vánoce zavoláme anebo popřejeme k svátku. Bohužel pán neměl nikoho, kdo by mu s notebookem pomohl a sám si přirozeně nevěděl rady, a tak nám volal ve dne v noci s různými dotazy ohledně notebooku i jiných záležitostí. Byla to poměrně zapeklitá situace – na jednu stranu se osamělý starý pán těžko odmítá, na druhou stranu jsme neměli prostor několikrát denně asistovat po telefonu s různými problémy, které bylo na dálku těžké popsat. Domov, ve kterém byl pán na odpočinku, byl asi tři hodiny jízdy autem vzdálený, takže pomoci mu osobně nepřicházelo v úvahu. Je tedy potřeba při pomáhání myslet i na takové nečekané scénáře.

Naše životy desátek ovlivnil více, než bychom čekali. Člověk pozná, jak náročné je pro něj vzdát se i toho, co vlastně nepotřebuje (a pokud máte děti, je tu ještě pocit viny z toho, že jim nekoupíte *úplně všechno*, což se v dnešní společnosti nepovažuje za cestu pěstování ctnosti, ale pomalu za případ pro sociálku), jak je sobecký a jak uboze lpí na majetku. Desátek tohle všechno samozřejmě nenapraví, ale dává nám jistou perspektivu, příležitost k přiměřené oběti a pošťouchne nás vždy k tomu, abychom se nepovažovali za střed zeměkoule. A to, dle našeho názoru, potřebuje téměř každý.

(Pozn.: Tento příběh je zcela smyšlený, rozhodně neobsahuje žádné skutečné události ani skutečné osoby a zmiňovaným knězem vůbec, ale vůbec není Tomáš Enderle.)

Takový normální měsíc

Pán Bůh zaplať

Co jsem farářem, každý závěr roku prožívám ve znamení vděčnosti všem, kdo se zapojují do služeb ve farnosti. Tato jejich často neviditelná služba činí život ve farnosti možným. Pro představu jsem se pokusil vzpomenout si na to, co se dobrovolnicky (tedy bez nároku na odměnu) udělalo v uplynulém měsíci.

- Banda osob (převážně žen, styďme se, pánové) uklidila kostel sv. Jakuba.
- Kdosi naaranžoval květiny v kostele.
- Někdo vyrobil adventní věnce do kostela a na faru.
- Banda pánů sehnala a instalovala stromky ke svatému Jakubu.
- Tohle všechno se dělo i u sv. Jiří v Pomezí.
- Větší část z toho se děla i u sv. Michaela.
- Nějací lidé také (stejně jako to obvykle dělají) vysmýčili faru a záchody.
- A pak taky někdo pere ručníky z fary.
- Jiní lidé nově vyzdobili faru, aby se farníkům víc líbila, a pak trpělivě snášeli farářovy pindy o tom, že by vánoční světýlka neměla svítit před Štědrým dnem.
- Menší tlupa farářů přijela jako obvykle na předvánoční zpovídání.
- Akolyté a kostelníci měli kvůli Vánocům i pandemii mnohem víc služeb v chladném kostele.
- Jakýsi katecheta točil videa pro děti na náboženství, aby nám doma nezakrněly.
- Mnozí farníci také sloužili jako stráž v kostele a na faře, aby se mohla i veřejnost přijít podívat do kostela, na betlémy a přijít si pro Betlémské světlo.
- Hudebníci pilně cvičili a pak pořádně kvůli karanténě nemohli předvést svůj um.
- Někdo ty hudebníky organizoval.
- Kdosi vymyslel koncept nových ozdob do kostela, byl nucen jej přepracovat a nechat vyrobit mosazné kružby.
- Jiný ty kružby nastříkal lakem.
- Halda farníků vyrobila ozdůbky.
- Pár žen ty ozdůbky uvázalo ke kružbám a další je rozvěsili po stromečkách.
- Jakýsi kutil vyrobil přes svoji vytíženost kryt na venkovní oltář na zahradě fary, aby mu sníh neublížil.
- Ten samý kutil také sbil nový bezbariérový nájezd do kostela sv. Jakuba.
- Kdosi vymyslel, zorganizoval a staral se o průběh Betlém Tour, aby motivoval děti vystrčit nos v nepěkném počasí.

- Blíže nespecifikovaná rodina k Betlém Tour natočila svižná a vtipná videa.
- Někdo napsal články do Farního posla, někdo jiný je dal dohromady, někdo jiný je zkorigoval a někdo jiný Farní posly vytiskl (a dokonce u toho moc nenadával).
- Dvě party sestavily dva betlémy, jeden na faře a jeden u sv. Jakuba.
- Někdo nám do farnosti přinesl Betlémské světlo.
- Jistý člověk zařídil připojení elektroměru ke sv. Jakubu, abychom mohli topit v lavicích, a to, že topit nemůžeme, není vůbec jeho chyba.
- Jakýsi pracant pomohl panu faráři vypustit a zase napustit topný okruh na faře.
- Jeden farník začal organizovat slavnostní koncert na letošní pouť svatého Jakuba.
- Jeden ne-farník nám opět po roce udělal revizi všech hasicích přístrojů.
- Svědomitý člověk zase popoháněl truhláře, aby podlaha u sv. Jiří na kůru byla hotova ještě před Vánoci, a tak jsme na ni dostali příspěvek od obce.
- Někdo popoháněl výrobu nových internetových stránek farnosti.
- Pár farníků hrálo na Penzionu pod oknem seniorům na žestě koledy a přinesli jim drobné dárky pro potěchu.
- Tým lidí na biskupství včetně generálního vikáře a hlavního ekonoma diecéze pomáhal panu faráři vyřešit jednu naléhavou situaci ohledně opravy kostela sv. Jakuba.
- Několik farníků ochotně odpovídalo panu Fliedrovi na jeho všetečné otázky do knihy o opravě svatého Jakuba.
- Děti farnosti kreslily obrázky pro nemocné a opuštěné, aby je potěšily.

Nepochybuji o tom, že řada z Vás v tomto seznamu hledala zrovna tu službu, kterou pro farnost v minulém měsíci udělali, a nenašli jste ji. Tento výčet je samozřejmě nekompletní a omlouvám se všem, jejichž službu jsem přehlédl nebo zapomněl zařadit. Naschvál jsem neuváděl jména, abych je touto veřejnou oslavou nepřipravil o jejich odměnu v nebi.

Stránky Farního posla nemohou pojmout to, jak moc jsem Vám všem vděčný.

otec Tomáš

Povánoční tradice na Poličsku

Opět otevíráme doktora Kuklu

Bývalo zvykem, že si děti sestavily malý „betlemek“, který se dobře držel v ruce, s ním pak chodily do rodin, ukazovaly k jeho figurkám a zpívaly.
Na Poličsku vznikala i řada textů, vycházejících přímo z částí předváděné „pastýřské“ scény místních obměn lidové vánoční hry; tak třeba anděl oznamuje pastýřům, podle čeho poznají svého Krále:

Je jak vy. O hladu usíná.
Nikdo si ho v bídě nevšímá.
Jestliže se do Betlema vydáte,
podle bídy svého Krále poznáte.
Jděte, kde je cesta úzká,
trním zarostlá a hustá.
Jděte kamením a hložím
rovnou za dítětem Božím.

Jedna z dívek zpívala:

Pro ta jeho líčka sladká
přináším dvě holoubátka.
Ony budou poletovat,
vrků vrků prozpěvovat.
Až zazpívá holubička,
pookřejí jeho líčka.

Nebo:
Táta, máma, hošík milý,
všichni vstali v této chvíli,
za Ježíškem pospíchají,
vše, co mají, to mu dají.
Vše, co měli, v tuto chvíli
na oslíka naložili,
aby Pánu odevzdali,
co kdy od něho dostali.
Milý Pane Jezu Kriste,
neseme ti duše čisté,
ležíš na otýpce slámy,
cokoli chceš, učiň s námi!
Pastýři hned k jeslím běží,
každý Bohu zpívá,
Jezulátko tady leží,
milostně se dívá.
Pastýřové na zem padli,
klaněli se Králi,
dary k jeho nohám kladli,
zpívajíce Chvály.

Co jste dneska uviděli,
pamatujte život celý,
neb to jeho narození
jestiť pro vaše spasení.
I když lidé zlé dopustí,
Pán Ježíš vás neopustí.

Kam on přijde, nenadále
chaloupka je hradem Krále.
A palác mocného pána
bez Krista je bída sama.
Kdo se stará víc než nutné,
ten má živobytí smutné.
Kdo dá přednost Milování,
toho jeho láska chrání.

Pán, jenž šatí polní kvítí,
přišel nám dnes poraditi,
abychom se nestarali,
jemu kříž svůj odevzdali.

Že chci Pánu všechno dáti,
budu lidem pomáhati,
neboť v každém, kdo je v nouzi,
Ježíšek se znovu vzbouzí.
K zarmouceným pospíchejte,
z lásky k Bohu pomáhejte.

Anděl Páně světu hlásá:
V hradě víry všecka spása
na slámě je uložena,
boží láskou posvěcena.

Udály se věci nové,
o nichž psali prorokové:
Nová země, nové nebe,
do nich uvede Pán tebe,
jenž jsi bídný, unavený
řádům světa podrobený.
Řády světa jsou jak smetí.
Píseň bez pout k nebi letí.
V těle bezmocném a malém
dřímá nový Jerusalem.
Vítej, vítej, vzácný hosti!
Sláva Bohu na výsosti!

Že se zrodil v době dávné,
o tom povědomost máme.
Maria u toho stála,
v mysli své vše uchovala.
Svěřila pak Lukášovi,
ať nám Boží Slovo poví.
Nermuťte se, nestarejte,
Pánu kříž svůj odevzdejte.
Dá všem smutným občerstvení,
slzy v rajskou rosu změní.

Temnota je přemožena,
naše duše oblažena.
Velebíme Boží Matku,
dary kladem Jezulátku.

Do Betlema pospícháme,
vše, co máme, Pánu dáme.
V radosti a v milování
setrvat chcem do skonání.

Voláme tě, Kriste Pane:
Ať se stane, co se stane,
zachovat chcem duše čisté.
V tom nám pomoz, Pane Kriste!

Až se s všemi rozžehnáme,
radost svou ti odevzdáme,
Králi světa, Králi nebe,
blaženi, že máme Tebe.

Nepláčeme, nejsme sami.
Ty nás vedeš, Ty jsi s námi.

Jakkoli je tohle už podstatně novější přetlumočení staré lidové „jesličkové“ úcty na Poličsku, přece jen bylo vhodné je uvést, protože v sobě obsahuje všechny podstatné rysy této tradice a v jakési zhuštěné podobě podává i základní okruhy themat poličských betlémů od „hradu Davidova“, zastupujícího skalní chlév, až po často se opakující figurky rodiny s oslíkem, mladé dívky s dvěma holoubátky a tak podobně. Jsou tu v kostce obsaženy i sociální motivy, od dob baroku výrazně prostupující jesuistickými kázáními a setkávající se vždy znovu s nemalým ohlasem v širokých vrstvách. A je tu i přímá vazba na biblický obsah lukášovské zvěsti o Narození Páně, zvroucnělé lidovou zbožností, která si vždycky přála být „přímo u toho“.

Od vánočního Božího Hodu sledovali hospodáři na Poličsku po dvanáct dní počasí. Každý den jim byl „předpovědí“ na příslušný měsíc příštího roku.
Když na Nový rok přišli z velké mše domů, házeli na rozpálenou cihlu dvanáct zrnek a každé to zrnko představovalo jeden z dvanácti měsíců. Při tom

pozorovali, jak se zrnko při dopadu zachová, zda vyskočí nebo zůstane ležet, a podle toho usuzovali, jaké to budou měsíce. Těšili se zároveň, jak přibývá světla: *Na Nový rok o slepičí krok. Na Tři krále o krok dále. Na Hromnice o hodinu více.*

Lidové slavení svátku Tří králů (6. ledna) doznívá ještě i v naší době. Kdysi bývalo pestřejší. Přesně se vědělo, že mladík přestrojený za krále Kašpara musí mít bílou košili a dlouhou ženskou sukni, nejčastěji zelenou, jednu stuhu kolem pasu a druhou přes rameno, hlavu bude mít obtočenu turbanem ze šátku s třepením a nahoře že bude svítit „zubatá“ koruna z červeného papíru. Melichar míval košili přetaženou přes šaty a na ní žlutý ornát. Turban býval černý a koruna zpravidla zlatá. Dvě staré sběračky spojené třemi řetízky se v jeho rukou proměnily v kadidelnici. Balthasarova tvář byla – stejně jako dnes – natřena černým leštidlem na boty nebo sazemi. Také jeho ornát býval na Poličsku někdy černý. Jejich jména Kašpar (Caspar), Melichar a Balthasar byla odvozena ze zkratek nápisu „C+M+B“, který spolu s letopočtem vpisoval v týž den místní kantor svěcenou křídou na veřeje domů. Zkratky ve skutečnosti znamenaly žehnací formuli „Christus Mansionem Benedicat“, tedy: „Kristus žehnej příbytku“.

Ti Tři však ještě nestačili. Nikdy nesměli chybět „zákonník“ a „král Herodes“. Ten míval v Poličce přes suknici přetažený plátěný plášť, přelepený modrým papírem. Na koruně bez turbanu měl „machometánský“ půlměsíc a nad sebou přidržoval „betlemskou hvězdu“, upevněnou k drátu. „Zákonník“ zase chodíval v devatenáctém století s cylindrem a v černém fraku, na jehož zádech míval vycpaný hrb. Přes záda nosíval pytel a v ulicích hrozil neposlušným dětem, že je do něj vstrčí. Všech pět aktérů mělo za úkol předvést zlidovělou podobu staré „tříkrálové“ scény, která už v dávné církevní tradici nastupovala vždycky za čas po scéně „pastýřské“. Zatímco „pastýřská“ scéna měla původ v líčení „lukášovském“, chtěl výstup „tříkrálový“ předvést obsah vyprávění z evangelia Matoušova. Chodívalo se tak dům od domu. Když účinkující vstoupili do stavení, zazpívali:

Vyšla hvězda o půlnoci
a to sice veliká,
třpytí se s velkou jasností,
blíží se k nám zdaleka.
Pastýřové se lekají,
co to má být nového,
anděl Páně jim zvěstoval
na nebi slávu Jeho.

První se ujal slova král Kašpar:

Odpustěji, milí páni,
že já nyní mluvím s nimi.
Připomínajíc památku
tohoto radostného svátku
Krista Pána narození
a třech králů navštívení.
Jen dost malou trpělivost mají,
však to brzy uslyšejí.

Oslovením Melicharovým začala vlastní „tříkrálová“ hra:

Zdráv buď, náš králi Herodes,
my k tobě přicházíme dnes.
Tvé velebné královské milosti

my vinšujem vše v hojnosti.
My vinšujeme nyní,
co tvé srdce míní.

Herodes hned začal nedůvěřivě vyzvídat:

Vinš váš, milí páni, mi vzácný jest,
však ale v něm byla lest.
Ale učiňte zprávu,
odkud jste přijeli, povězte pravdu.

Balthasar se dal do vysvětlování:

Dnes je den třináctý tomu,
co jsme vyjeli z domu.
A ta hvězda pořád s námi,
ve dne v noci jde před námi.
Ukazuje nám cestu
sem k Jeruzalemskému městu.

K němu se připojili i ostatní králové a sborově odříkávali:

Tak pojďme a tomu svatému Jezulátku se pokloňme.

S úklonou poklekli:

Vítáme tě, děťátko malé,
tys má celá kratochvíle,
tento dárek já tobě dám,
neb vím, že jsi mým Pánem na věky sám.

Herodes se obrátil k zákonníkovi:

Aj, zákonníku zákonický,
v zákonech nám to vyhledáte
a nám o tom zprávu dáte,
že se má narodit král váš,
má se jmenovat Mesiáš.
No tak honem, co děláte,
že nás tak dlouho sedět necháte?
Zákonník dělal, jako že listuje v Písmech:

Přebíráme.

Herodes netrpělivě dorážel:

Nemáme na tom teď dosti.

Ale zákonník už příslušné místo nalezl:

Dí, pane králi, naše Písemnosti,
že Panna Syna porodí
v tomto malém městečku,
že z něho vejvoda vejde
a všechen lid spravovat bude.

A už všichni povstávali a dávali se do zpěvu:

Copak to medle známená,
že celá nebes obloha
tak velké jest jasnosti.
Toť jistě něco nového
oznamuje radostného,
pospíchejme v rychlosti.

Pokud někdy nebylo možno doplnit počet pěti aktérů, bylo nutno se i tenkrát spokojit pouze s „třemi králi“, kteří zpívali:
My tři krále, my jdeme k vám,
štěstí a zdraví vinšujem vám.
Štěstí a zdraví mnohá léta,
my jsme k vám přišli z daleka.
Daléká je cesta naše,
do Betlema mysl naše.

První dva se obraceli na „černého“ vzadu:
Pospěš, černej, pospěš s náma,
slunce vyjde časně z rána.

Ten se ohrazoval proti narážce na svou černou tvář:

Slunce je toho příčina,
že je má tvář opálená.

Jeho vysvětlení se jim nezdálo být dostatečné:

Dybys na slunce nebyl chodil,
nebyl by sisi tvář opálil.

Černý král se rozhodně postavil na obranu své touhy po slunci:
Slunce je drahý kamení
od Kristova narození.

Někdy píseň pokračovala ještě dál:

Nám třem se hvězda zjevila,
která jakživa nebyla.

Jak jsme tu hvězdu viděli,
hned jsme si koně sedlali
a do Betlema se brali.

Na závěr všichni společně zapěli:

Herodes kouká z vokna ven
a my tři krále z daleka jdem.
Půjč, Jozífku, půjč plenčičky
ať zavinem to maličký.
Už jsme to maličký zavinuli
a do jesliček položili.
A s tým se vám poroučíme,
novýho roku vinšujeme,
novýho roku vám přejeme.

„Tři králové“ chodívali v Poličce a na Poličsku po domech už na Nový rok a v nedělích až do „tříkrálového“ výročního trhu. (Jitřenka, ročník XIII, číslo 7, Polička 1. dubna 1894, str. 55–56.)
Na svátek Tří králů se lidové betlemy doplňovaly o figurky králů a jejich komonstva včetně bohatého doprovodu cizokrajných zvířat, zejména velbloudů a slonů. Někdy v nich sedával král Balthasar přímo na slonu, zatímco krále Kašpara doprovázel průvod koní.
Už odpoledne před svátkem světíval v kostele kněz vodu, křídu, sůl a bobek. Dokud se po domácku vyráběly sirky, světil i síru. Podobně žehnal také kadidlo. Na vesnicích dávali hospodáři krávě do prvního pití svěcenou vodu a někdy přidávali rovněž svěcenou sůl i roztlučený bobek. Svěcenými bobky podkuřovali někteří dobytek „proti ourokům“ i „proti bolení“. Jesliže se kdo domníval, že by mohl být očarován „zlými mocnostmi“, zažehnával je svěcenou vodou. Ta nesměla nikde chybět ani v kropence připevněné u dveří. Kdokoli přicházel nebo odcházel, namáčel do ní prsty a křižoval se. Bývalo rovněž zvykem třikrát za sebou tu vodu polknout a říkat při tom: „Kašpar, Melichar, Balthasar“. Svěcená křída se po napsání tří písmen a letopočtu pečlivě schovávala a nic jiného se jí nesmělo psát. Nápis nade dveřmi se smazával až těsně před velikonocemi, aby prý Tři králové neslyšeli „zpívat alleluja“. (Viz Jitřenku, ročník XIII, číslo 8, Polička 15. dubna 1894, str. 64.)

Zpívala se také rozpustilá písnička:

Šel jest Honza kolem lesa,
uviděl tam Herodesa.
Herodes byl ukrutný,
strčil Honzu do putny.

Pak se přiblížil svátek „Hromnic“. Říkávalo se: „Na Hromnice – zimy polovice“. Bylo-li v ten den pěkné počasí, těšili se lnáři na Poličsku, že budou mít dobrou úrodu:

Na Hromnice pěkný den,
prodej sukni, zasej len.

Na Hromnice a pak pořád až do svátku svaté Doroty (6. února), o níž se říkávalo, že „nosí skřivánka v košíčku“, chodívali dům od domu tři mladí lidé, často dokonce i děti. Jedna osoba si oblékla

bílý živůtek i sukni, na hlavu si posadila papírovou korunu a na krk zavěsila růženec s křížkem. V jedné ruce nesla modlitební knížku, v druhé pokladničku. To byla sama „svatá Dorota“.
Druhá osoba měla černé šaty s papírovými výložkami na límci a rukávech, někdy si podle vlastního uznání ozdobila i ramena. Šaty byly sepjaty zlatými knoflíky. Do ruky si vzala „žezlo“, na hlavu si posadila zdobenou korunu z papíru. To byl „král“.
A teď už zbýval jenom „kat“ jako třetí nezbytný aktér. Měl rudou čepičku. Také vestu si obalil červeným papírem. Opásal se řemenem, na který zavěsil „hrozivý“ dřevěný meč nebo šavli. Při vstupu do chalupy všichni tři společně zpívali:

Byla svatá Dorota
nábožného života.
Šla jednou skrz králův dvůr,
přišel na ni sám pan Brun.

Brun to byl král. A ten hned předvedl, co prý jí tenkrát pověděl:

Chceš, Dorotko, chceš má být?
Já si tě chci oblíbit

Dorotka odmítla:

A já nechci žádného,
já mám Ježíška svého.

Co se po těch slovech odehrálo, o tom už mohl podat svědectví přímo kat:

Král se na ni rozhněval,
do žaláře vsadit dal.
Do žaláře vsadit dal
a na vojnu odjel sám.

Sedum let je na vojně,
osmej rok domů jede.

Znovu král naléhal:

Chceš, Dorotko, chceš má být?
Já si tě chci oblíbit.

Odpověď dostal stejnou:

A já nechci žádného,
já mám Ježíška svého.

Král se na ni rozhněval,
na oleji smažit dal,

líčil chlapec oblečený za kata pokračování příběhu. K němu se ve zpěvu připojili i zbývající dva:

Na oleji smažena,
čím krásnější byla.
Z oleje vytažena,
před krále postavena.

Dál pokračoval kat:

Král se ihned na to ptal,
smutnou odpověď dostal.

Všechno se zase opakovalo:
Chceš, Dorotko, chceš má být?
Já si tě chci oblíbit.

Já nechci žádného,
já mám Ježíška svého.

Král se na ni rozhněval
a katovi pod moc ji dal.
Kat ji vede po mostě,
rozmlouvá s ní po sprostě.

Tady uchopil kat do rukou dřevěný meč

a zpíval dvakrát za sebou:

Chceš, Dorotko, chceš má být?
Já si tě chci vyplatit.

Dorotky se to dotklo:

Nebyla jsem královou,
nechci býti katovou.
Dej mně, kate, co máš dát,
nenech mě tu dlouho stát.

Na ta slova poklekla, sklonila hlavu a kat předváděl děj, o kterém nyní zpíval představitel krále:

Kat se na ni oboří
a mečem ji udeří,
ona se mu pokoří.

Meč „zasvištěl“ vzduchem a odlétla nikoli hlava, ale papírová korunka z vlasů dívky. Dorotka se svalila na zem jako mrtvá. Vyjevený kat zvěstoval vladaři:

Pane králi, pravda je,
že Dorotka svatá je.

Na závěr zazpívali všichni společně:

Přineste jí adije
od Panenky Marie.
Dorotka ctná panenka,
Krista Pána milenka.
Přimlouvej ty se za nás,
ať uslyší Bůh náš hlas.
Až se k němu dostanem,
přimluv se za nás, amen.

Když předvaděči hry odcházeli, nastavila ještě Dorotka pokladničku a poděkovala za peníze. V této podobě se předváděla hra o svaté Dorotě každoročně na Poličsku (Jitřenka, ročník XIII, číslo 7, Polička 1. dubna 1894, str. 56). Působivé hudební zpracování, v němž zůstala zachována všechna čistota původní lidové invence, vtiskl této legendě nově Bohuslav Martinů.

Jak jde oprava sv. Jakuba

Zdá se neuvěřitelné ve víru naší hektické doby, že utekly bezmála tři roky od zahájení revitalizace kostela sv. Jakuba. V průběhu té doby jste mohli všichni sledovat, jak se postupně naplňují představy autorů projektu. Někteří z Vás možná zaznamenali i situace, kdy se moc nedařilo, ať už byly důvody spíše objektivní nebo naopak. Nicméně tým zodpovědný za realizaci v čele se statutárními zástupci se s těžkostmi musel vypořádat s vědomím, že ho v následujících několika měsících čekají horké chvíle při veškerém dokončování. Jak už to tak bývá, ke konci každého projektu, kde se prolíná mnoho zájmů a aktivit, se vše zkumuluje na jednu hromadu. Viditelně toho budete svědky v jarních měsících, nyní „díky“ nouzovému stavu a zimnímu období je část aktivit skryta. Většina dodávek a prací projektu spojených s restaurováním všeho druhu se aktuálně odehrává v ateliérech restaurátorů, kde lze přece jen zařídit vlídnější prostředí, než jaké vládne nyní nejen venku, ale i uvnitř kostela.

Když se ohlédnu za uplynulým rokem 2020, podařilo se zrestaurovat většinu povrchů fasád a opravit a dokončit povrchy stěn interiéru. Dále zrestaurovat a namontovat všechny vitráže v lodích kostela a vyřešit potíže s restaurováním vitráží změnou restaurátora oken v presbyteriu, kterému se uvolnily kapacity. Krátce po započetí prací jsme se dozvěděli, že lidé ve firmě se potkali s miniaturním vetřelcem a prochází léčením i karanténou. I když nyní již restaurátoři pilně pokračují v práci, na vlastním kostele se to projeví až v dubnu příštího roku. Aby toho nebylo málo, stejná situace postihla i firmu Pastiglia Brno, která zajišťuje restaurování uměleckého mobiliáře. I ona již pilně pokračuje v restaurování, v těchto dnech zejména rámů křížové cesty. Pro představu, co obnáší jejich proces restaurování: veškeré vrstvy na povrchu oltářních architektur a rámů je nutné sejmout až na dřevo a poté téměř celý povrch znovu historicky rekonstruovat do stavu v době vzniku. Na špatném stavu se podepsalo zejména použití nitrolaku někdy v období 70. až 80. let minulého století, které v podstatě degradovalo veškeré vrstvy až na dřevo. Naštěstí zlacení bylo odolnější, tudíž u něho proběhnou jen lokální opravy a čištění. Na oltáři sv. Josefa a v menší míře i jinde můžeme vidět, že dojde k podstatnému zesvětlení všech novogotických prvků, což podpoří i celkové zesvětlení interiéru. Z ostatních restaurátorských prací jsou hotovy prvky užitného mobiliáře, část zbývá ještě instalovat nebo umístit. Z tohoto celku se nepodařilo prosadit přemístění panských lavic na horní boční kůr, ač na tom kromě zástupců památkové péče byla široká shoda. Totéž se týká presbyterní přepážky, jež se dostala do kolize právě s lavicemi, a aktuálně není vyřešeno, co, resp. kam s ní. Z viditelnějších prací v interiéru nás čeká zhotovení zpovědní místnosti a zprovoznění zákristie. Ostatní práce se již přesunou zejména na horní boční kůry kostela a nebudou při bohoslužebném využívání interiéru tolik viditelné. Předpokládáme, že administrativní předávání hotového díla podle odborností jednotlivých nasmlouvaných firem se uskuteční v průběhu měsíce května 2021. Přesto však velkou část hotového díla uvidíme již kolem Velikonoc. Na duben zbydou práce spojené s nutnými vyššími teplotami, zhotovení expozice na severním kůru a v podkroví a dokončovací práce na oknech po montáži zbývajících vitráží. Vše budete moci sledovat v „přímém přenosu“, neboť kostel až na možné výjimky zůstane pro farnost k dispozici.

Na závěr stručného shrnutí patří poděkovat všem, kteří se jakýmkoli způsobem podíleli na zvládání úkolů tohoto roku, ať už jde o členy realizačního týmu, smluvní partnery farnosti, dobrovolníky nebo farníky samotné. Sami víte lépe než já, kde jste přiložili ruku k dílu. Bez velkých slibů říkám, že dostatek příležitostí pro pomoc bude i v příštím roce. Děkuji.

Přestože je situace letošních vánočních a novoročních svátků zvláštní a ve srovnání s dohlednou minulostí ojedinělá, přeji Vám, aby se dařilo to, čeho se bez přispění nás všech nebude dostávat nejen v novém roce: dobré vůle, zdravého nasazení, pevného zdraví spojeného se silnou imunitou, radosti ze života – i Toho, jehož narozeniny právě slavíme.

Na shledanou v roce 2021.

V úctě Vám všem Jiří Kovář

Sbírky ve farnosti

Sbírky v minulém měsíci:

6. 12.: na kněžský seminář	17.743 Kč	2.110 Kč
13. 12.: pro farnost	8.285 Kč	2.700 Kč
20. 12.: pro farnost	9.815 Kč	2.160 Kč
25. 12.: pro farnost	3.950 Kč	2.269 Kč
27. 12.: pro farnost	6.057 Kč	1.960 Kč
13. + 20. 12.: na Papežská misijní díla	10.844 Kč	

Všem dárcům ať Pán Bůh odplatí.

Dar farnosti lze také posílat na účet farnosti: 1282832319/0800.
Dárcům minulého roku s radostí vystavíme potvrzení o daru pro daňové odpočty, stačí se jen ozvat.

Pro chytré hlavičky

Menší děti vymalují Tři krále a větší zvládnou vyřešit úkoly z protější strany.

K	J	E	Ž	Í	Š	E	K
N	A	H	R	Y	M	J	A
L	E	D	E	N	R	O	H
Á	Z	A	I	R	E	S	V
S	T	Á	J	D	T	E	Ě
K	L	E	S	O	L	F	Z
A	S	Z	L	A	T	O	D
K	M	A	R	I	A	Ý	A

VYLUŠTI JEŽÍŠOVO „PŘÍJMENÍ"

JEŽÍŠEK	MARIA
HVĚZDA	JOSEF
MYRHA	LEDEN
KADIDLO	STÁJ
ZLATO	OSEL
LÁSKA	

TAJENKA: JEŽÍŠ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

VÍŠ PROČ TŘI KRÁLOVÉ PÍŠÍ NA DVEŘE K+M+B+?

(VE SVĚTĚ SE PÍŠE C+M+B+)

DOPLŇ CHYBĚJÍCÍ PÍSMENA A ZJISTÍŠ, JAK SE LATINSKY ŘEKNE: „KRISTUS ŽEHNEJ TOMUTO DOMU"

C $_{13}$ R $_{10}$ $_{7}$ $_{17}$ U $_{7}$

M $_{16}$ $_{6}$ S $_{10}$ $_{18}$ $_{6}$ $_{11}$ $_{14}$

B $_{11}$ N $_{11}$ $_{9}$ I $_{5}$ $_{16}$ T

Rozpis bohoslužeb

Neděle 3. 1. 2. neděle po Narození Páně	7:30 Ja: 9:00 J: 10:30 Ja: na poděkování za dar života s prosbou o Boží požehnání pro celou rodinu 18:00 Ja:
Úterý 5. 1.	7:00 K:
Středa 6. 1. SLAVNOST ZJEVENÍ PÁNĚ	18:00 Ja: za zemřelou Zdeňku Kastnerovou
Čtvrtek 7. 1.	18:00 Ja: za úspěch operace a zdraví pro všechny členy rodiny
Pátek 8. 1.	18:00 Ja: na poděkování za 70 a 75 let života
Sobota 9. 1.	18:00 Ja: na poděkování za 50 let života, za Boží ochranu pro celou rodinu do dalších let
Neděle 10. 1. Svátek Křtu Páně	7:30 Ja: za živé a zemřelé farníky 9:00 J: za Františka Bednáře 10:30 Ja: 18:00 Ja:
Úterý 12. 1.	7:00 K:
Středa 13. 1.	18:00 Ja:
Čtvrtek 14. 1.	18:00 Ja:
Pátek 15. 1.	18:00 Ja: za Jana Plíhala a celou rodinu
Sobota 16. 1.	18:00 Ja: za živé a zemřelé z rodiny Balášovy, Kučerovy a Dvořákovy
Neděle 17. 1. 2. neděle v mezidobí	7:30 Ja: 9:00 J: za živé a zemřelé farníky 10:30 Ja: za tetu Helenu Vondrovou 18:00 Ja:
Úterý 19. 1.	7:00 K:
Středa 20. 1.	18:00 Ja: za Annu Vlkovou, manžela a celý rod

Čtvrtek 21. 1. Památka sv. Anežky Římské	18:00 Ja:
Pátek 22. 1.	18:00 Ja: za uzdravení s prosbou o Boží požehnání a ochranu Panny Marie
Sobota 23. 1.	18:00 Ja:
Neděle 24. 1. 3. neděle v mezidobí	7:30 Ja: 9:00 J: 10:30 Ja: za živé a zemřelé farníky 18:00 Ja:
Pondělí 25. 1. Svátek Obrácení sv. Pavla	18:00 Ja:
Úterý 26. 1. Památka sv. Timoteje a Tita	7:00 K:
Středa 27. 1.	18:00 Ja:
Čtvrtek 28. 1. Památka sv. Tomáše Akvinského	18:00 Ja:
Pátek 29. 1.	18:00 Ja:
Sobota 30. 1.	18:00 Ja: za živé a zemřelé členy rodu Sejkorových a Kladivových
Neděle 31. 1. 4. neděle v mezidobí	7:30 Ja: za živé a zemřelé farníky 9:00 J: za zemřelé rodiče Juklovy a celý rod 10:30 Ja: 18:00 Ja:
Úterý 2. 2. Svátek Uvedení Páně do chrámu	18:00 Ja:
Středa 3. 2.	18:00 Ja:
Čtvrtek 4. 2.	18:00 Ja: za dceru
Pátek 5. 2. Památka sv. Agáty	18:00 Ja:
Sobota 6. 2. Památka Pavla Mikiho a druhů	18:00 Ja: za živé a zemřelé farníky
Neděle 7. 2. 5. neděle v mezidobí	7:30 Ja: 9:00 J: za Vojtěcha Pechance a celou rodinu 10:30 Ja: 18:00 Ja: